

at tage noget mere Hensyn til de tyndt befolkede Egne, at Kommunerne der ikke paa Grund af Hovedreglen i Loven skulle blive overbeholdte. Det er det ene farlige Punkt, jeg finder i Lovforslaget. Det andet angaar, som jeg allerede har sagt, Skoleplanerne, at Ministeren nemlig skal have den øverste Myndighed til at forandre Skoleplanen, først een Gang for alle og siden hvert tiende Aar. Jeg tror ikke, det gaar an at lægge denne Myndighed i Ministerens Haand, thi det vil kunne føre til Urigtigheder, især hvor Skoledirektionen maatte finde, at det var en Slags Pligt for den at gaa saa vidt baade i Henseende til Pengeudgift og til Læreres Ansættelse, som den nogenlunde kunde gjøre Fordring paa efter Lovforslaget, saaledes som dette nu foreligger. Der er en tredje Ting, som jeg ogsaa gjerne vilde omtale, og det er, at der staar i Lovforslaget, at i Kjøbstæderne kan Halvdelen af Lærerne undtages fra at være fast ansatte. Det er ogsaa en Byrde, som de fattigere Kommuner paa saa mange Steder lide under, at det bliver fordret fra Autoriteternes Side, at de skulle holde fast ansatte Lærere, selv om der er nok saa faa Børn. Jeg mener netop, at der er en Omstændighed, som ikke altid gjør de faste Lærere ønskelige. Lærergjerningen er jo en meget tung og trættende Gjerning, og man ser da ogsaa, at ældre Skolelærere blive trætte, før de blive gamle, hvorfor jeg ogsaa anser det for meget ønskeligt i de Kommuner og Skoledistriktter, hvor der kun er faa Børn, om Undervisningen der kunde blive ledet af ikke fast ansatte Lærere. Vi have jo nu en meget stor Del unge Menneffer, dels Seminarister, dels Folk, der have gaaet paa de saakaldte Bondehøjskoler, og som kunne være meget flinke til at undervise i mindre Skoler. Det er da min Mening, at Hensynet til de tyndt befolkede Kommuners Stilling i det Hele maa tilsiige, at naar der er under et vist Antal Børn, kunne de undervises af en ikke fast ansat Lærer. Endnu en Ting maa jeg omtale; det er, at der lægges saa stor Bægt paa, at det skal være examinerede Lærere. Her kommer det Samme frem, som jeg allerede har sagt om de ikke fast ansatte Lærere. Jeg tror, at, hvor Børneantallet ikke er for stort, kan der ogsaa bruges uexaminerede Lærere, selv om alle Børnene fra det 7de til det 14de Aar ligesom hidtil kun deles i to Klasser. Jeg kan ikke indse, hvorfor det skulde være urimeligt eller uforsvarligt at lade een Lærer undervise alle Børnene i de forskjellige Aldere, naar der ikke er flere end indtil 30 Børn; thi det maatte dog kunne fordres af enhver

duelig Lærer, at han, selv om Børnene ere meget forskellige i Kundskaber, dog alligevel kan undervise indtil 30 Børn samlede i een Skole, selv om de henhøre til alle de forskellige Aldere. Jeg ser ikke rettere end at Lovforslaget har tre Hovedbestemmelser, som jeg anser for uheldige alle tre: først den, at kasse flere examinerede Lærere Ansættelse, dernæst den, at hvor faa Børn der end høre til en Skole, saa skal denne dog have en fast ansat Lærer, og for det Tredie, at Ministeriet saa faa stor Myndighed i Henseende til Vedtagelsen og Forandringen af Skoleplanen. Jeg har godt Kjenndskab til de mange Biskoler, som f. Ex. findes i Ringkjøbing Amt, og jeg tror, at de, der ere kjendte med den Slags Skoler, ville indrømme, at uagtet de i Regelen have været bestyrede af uexaminerede Lærere, have Børnene dog bestandig staaet lige saa højt i Kundskaber som i de Skoler, hvor der er fast ansatte og examinerede Lærere. Komme vi ikke til at forandre de her nævnte Bestemmelser i Lovforslaget, tror jeg ikke, der er nogen Udset til at faae det igjennem, og jeg tillader mig derfor at henlede det kommende Udvalgs Opmærksomhed paa, hvad jeg her har tilladt mig at udtale.

Brix: Da denne Sag saa ofte har været for i Salen, og jeg hver Gang har holdt mig i modsat Retning af det ærede Medlem for Møen (Bosjen), idet jeg nemlig har udtalt de Anskuelser, jeg nærede, havde jeg egentlig ikke i Sinde at tage Ordet ved denne Behandling, saa meget mere som en Del af det, jeg kunde ønske at fremsføre, er fremført af det ærede Medlem for Maribo (Lund) saa godt og saa smukt, som jeg ikke vilde have kunnet gjøre det. Jeg blev kun foranlediget dertil ved de Ytringer, der faldt fra det ærede Medlem fra Møen igaa, idet jeg tror, at der i disse var en hel Del Paastande, som ikke bleve bevisste, og som efter min Overbevisning ikke ere holdbare, idet de indeholde en Fremstilling af Forholdene, som ikke svarer til Virkeligheden. Det ærede Medlem begyndte med en ironiserende Omtale af den Udtalelse, som er fremkommen dels fra den ærede Minister, dels fra Andre, at man ønsker, at Skolesagen ikke skulde drages ned i den almindelige politiske Strid. Han fandt, at det var en fuldstændig uberettiget Ytring, der saaledes flere Gange er kommen frem, ikke blot fra højre Side, men ogsaa fra det ærede Medlems egen Side forleden Dag med Hensyn til Arbejderspørgsmaalet, og det vistnok med fuldstændig Ret. Sagen er nemlig den, at, naar man ikke